

Az állatok védelméről és az eb tartás szabályairól

Az állatok védelmének alapvető szabályairól az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. tv.(továbbiakban: Ávtv.) rendelkezik és meghatározza az állatok védelmének alapvető szabályait.

Napjaink állattartására leginkább a kedvtelésből tartott állatok jellemzőek. Legtöbb problémát ezek közül település szinten a kutyák jelentik, ezért az ide vonatkozó szabályok kerülnek ismertetésre.

Az állatvédelmi hatósági eljárásokat többrétűek, melyeket a jogalkotó első sorban a települési jegyzők hatáskörébe utalt.

Kedvtelésből tartott állatokról.

A kedvtelésből tartott állatokkal kapcsolatos részletszabályokat a 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet határozza meg. Itt került deklarálásra az, hogy speciálisan a kutyáknál az állatvédelmi feladatok egy jegyző számára már az ebek összeírásánál kezdődnek:

- Négy hónaposnál idősebb eb csak transzponderrel megjelölve tartható – betartását a jegyző és a járási állat-egészségügyi hatóság ellenőrzi.
- A négy hónaposnál idősebb transzponderrel nem jelölt ebről a jegyző és a szolgáltató állatorvos köteles **jelentést tenni a járási állategészségügyi hatóság felé.**

Az ebösszeírás a települési önkormányzatok feladata (Ávtv. 42/B. §), melyet a jegyző hirdet meg, mert a nyilvántartás vezetése jegyzői hatáskörbe tartozik. A települési jegyzők rendszeres időközönként, de minimum három évente egyszer ebösszeírást végeznek.

Amennyiben az ebtulajdonosok felszólításra sem tesznek eleget a bejelentési, oltási vagy chippezési kötelezettségnek, úgy a jegyzőnek az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján lehetősége van bírság kiszabására a járási állategészségügyi hatóság értesítése mellett.

Ahogy Fegyverneken úgy más településeken is az ebek tartása, gondozása, felügyelete és bántalmazása jelenti a legnagyobb kihívást. A már említett kedvtelésből tartott állatokról szóló rendelet a következőket írja elő [14. § (2) bek.]:

A kedvtelésből tartott állatot úgy kell tartani, hogy az állat tartása lehetővé tegye annak természetes viselkedését, ugyanakkor a környező lakóközösség kialakult élet- és szokásrendjét tartósan és szükségtelenül ne zavarja.

Nagyon sokszor problémát jelent az, hogy az állattartó nem méri fel, hogy az állattartás sok esetben a szomszéd ingatlanok tulajdonosainak valamilyen szintű zavarásával jár.

A legköryltekintőbb tartás mellett is óhatatlanul keletkező zajok, szagok ... stb. is lehetnek zavaróak. Ebek esetén különösen nagy problémát jelent, hogy a tulajdonosok nincsenek tisztában azon kötelezettségükkel, hogy kutyájukat kötelesek ingatlanuk határain belül tartani. Az állat elkóborlása esetén gazdájukat szabálysértési eljárás alá kell vonni, ami általában bírság kiszabásával zárul.

Az állat tartásával vagy az állat bántalmazásával kapcsolatos bejelentés.

Amennyiben a jegyző bejelentést kap arról, hogy illetékességi területén belül valamely állatot nem a „jó gazda gondosságával” tartanak, legyen az kedvtelésből vagy nem kedvtelésből tartott állat, köteles haladéktalanul eljárni. Az eljárás az iratok tanulmányozásával veszi kezdetét (pl.: kutya esetén nyújtottak-e be eb bejelentő lapot) és helyszíni szemle lefolytatásával folytatódik. Amennyibe az eb nincs nyilvántartásba véve, nem oltatták be vagy nincs chipeltetve szabálysértési eljárást kell kezdeményezni az állat gazdájával szemben. Amennyiben nem állapítható meg, hogy ki az eb gazdája abban esetben gondoskodni kell a kutya befogadó telepre történő szállításáról.

Állatok tartása

Ez egy nagyon átfogó téma, hiszen kimerítheti az állatok hiányos vagy nem megfelelő tartásának minden formája, így például: a rosszul táplált, elhanyagolt, kezeletlen beteg állat, udvari tartás esetén az időjárás viszontagságaitól védő ól, kennel, ház hiányában tartott állat, rövid láncon tartott állat stb.

Általános szabályok kerültek felállításra az állatok tartásával kapcsolatban, a [41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 14. § (3) bek.]:

- A kedvtelésből tartott állatot és az állat tartási helyét az állat tartójának naponta legalább egy alkalommal ellenőrizni kell.
- Az állattartónak gondoskodnia kell arról, hogy az állatok tartási helyén a környezeti viszonyok megfeleljenek az állatok szükségleteinek, valamint hogy a tartási helyük úgy legyen kialakítva, hogy az ne okozhasson sérülést az állatoknak. Állandó fényben vagy állandó sötétségben, valamint állandó zajban állatot tartani nem szabad.

Egyes állatfajoknál a jogszabályok részletesen leírják az egyedek tartásának körülményeit, pl.: tilos kistestű ebet 10 m²-nél, közepes testű ebet 15 m²-nél, nagytestű ebet 20 m²-nél kisebb területen tartósan tartani. A 2016. január 1-je óta hatályban lévő, sokat vitatott ún. „láncon tartási szabály”, mellyel kapcsolatban a szakemberek nem győzik hangsúlyozni, hogy a tartós kikötés tilalma nem egyenlő a láncon tartás abszolút tilalmával. Lehet láncon tartani az állatot, csupán biztosítani kell számára, hogy naponta legalább egyszer, de inkább többször szabadon mozoghasson és láncra kötött állapotban is meglegyen a fajtájának és méretének megfelelő mozgási lehetősége.

Amennyiben a szomszédok panasza az állatokkal kapcsolatos zajokra, szagokra vonatkozik, úgy birtokvédelmi eljárás lefolytatására van lehetőség. A polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi. V. tv. kimondja, hogy

...a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen a szomszédokat szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné (5:23. §).

Állatok bántalmazása

Az Ávtv. részletesen szabályozza az állatok bántalmazásának tilalmát is. Ez a bántalmazás megvalósulhat tevészel (fizikai bántalmazás), mulasztással (pl.: oltás, orvosi kezelés vagy élelmiszer megvonással), de ugyanígy az állat elhagyásával is.

Az alapelv: Az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni, az állatot károsítani [6. § (1) bek.].

Ezután a törvény részletesen kitér az egyes megvalósulási magatartásokra:

Az állatot nem szabad

- kínozni, emberre vagy állatra uszítani, illetőleg
- állatviadalra idomítani,
- kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás esetét,
- a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni,
- a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni,
- természetellenes és önpusztító tevékenységre szoktatni. [6. § (2) bek.]

Azonban a szabályoknak való megfelelés mellett nem tiltott az érett libatoll szedése, illetve liba- és kacsza tömése [6. § (3) bek.].

Állat elhagyása

Az ember környezetében tartott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Az állat elűzése, elhagyása vagy kitétele tilos (Ávtv. 8. §).

Sokan felelőtlenül csak azért tartanak kutyát, mert kell, jó ha van a háznál de nem gondoskodnak az oltásokról a chipeltetésről sem az ivartalanításról. Tudomásul kell venni, hogy bármilyen állat tartása felelőséggel és kötelezettséggel jár és az állattartás szabályainak betartását a hatóság bármikor ellenőrizheti. A szabályok nem megfelelő betartása esetén pedig pénz büntetés kiszabásának van helye.

További egyértelmű tilalom a törvényben, hogy állatot a nemi vágy kielégítésére irányuló cselekmény során felhasználni tilos (Ávtv. 8/B. §).

Az állatoknak okozott súlyosabb mértékű hátrány okozása ugyanakkor a Büntető Törvénykönyv (a továbbiakban: Btk.) által került szankcionálásra.

Állatkínzás

Aki a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
 (2) *A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzás a) az állatnak különös szenvedést okoz, vagy b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza.*

Az esetek egy részében párhuzamosan is folyhat a két eljárás: bántalmazás, és az Ávtv. szabályainak megsértése miatt jegyző előtti állatvédelmi hatósági eljárás, mely, ha megfelelő alap van rá bírsággal, illetve állattartástól való eltiltással is zárulhat. Mindeközben a rendőrség nyomozást folytathat állatkínzás vétsége vagy büntette miatt – az állatnak okozott sérülés és a sértett állatok számától függően.

Az oltás-, chip vagy bejelentés hiánya, a nem megfelelő állattartási körülmények és az állat bántalmazása mellé még két fontos eljárási alapot kell megemlíteni.

Kóbor kutyák

Az egyik leggyakoribb problémát jelenti városunkban a kitett vagy szabadon kóborló kutyák. A jelenség minden településen megtalálható, de ha bejelentés érkezik (és mindig érkezik), akkor a jegyzőnek és az önkormányzatnak el is kell járnia. A kóborló kutyákat be kell fogni és amennyiben gazdájuk beazonosítható vele szemben hatósági eljárásnak van helye, mely általában pénzbírság kiszabásával zárul.

Ha ismert a kóbor kutya gazdája és a kutya a jegyzői nyilvántartás szerint be van jelentve, oltva, chipelve, akkor az ügyet hivatalból át kell tenni a járási hivatalhoz szabálysértési eljárás megindítása céljából, hiszen megvalósítja a szabálysértésekről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Sztv.) veszélyeztetés kutyával (Sztv. 193. §) tényállását:

*Aki a felügyelete alatt álló kutyát a) a település belterületén felügyelet nélkül bocsátja közterületre, vagy kóborolni hagyja, b) póráz nélkül elengedi vagy kóborolni hagyja, c) szájkosár és póráz nélkül közforgalmú közlekedési eszközön szállítja, d) élelmiszer-elárúsító üzletbe, közfürdő területére vagy játszótérre beenged, illetőleg bevisz, **szabálysértést** követ el.*

Ezen szabályok alól felmentést kapnak a vakvezető, illetve a mozgáskorlátozottakat segítő kutyák.

Továbbá, aki veszélyes ebét nem zárt helyen tartja, vagy nem helyez el a ház (lakás) bejáratán a veszélyes ebre utaló megfelelő figyelmeztető táblát, az szintén szabálysértést követ el.

Ha nem ismert a kóborló kutya gazdája, akkor sajnos az önkormányzat feladata a kutya eltávolítása a település utcáiról, köztereiről az Ávtv. 48/A. § (3)–(4) bekezdése szerint: *A települési önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása.* Ez történhet saját gyepmester foglalkoztatásával vagy a közeli város gyepmesteri szolgálatával kötött egyedi vagy általános megbízási szerződés keretén belül.

Ha a kóbor állat tulajdonosa ismertté válik, a tulajdonos köteles az állatot visszavenni, valamint a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket megtéríteni.

„Kutyaharapást szőrivel”...

Sokan, ha kutyatámadás éri őket a településen belül, akkor vagy nem szólnak senkinek vagy a jegyzőnél kívánnak bejelentést, panaszt tenni. Az elsődleges, hogy javasoljuk láttelel felvételét a háziorvosnál. Ezután lehet küldeni a sértettet a megfelelő hatóságokhoz.

Közterületen, felügyelet hiányában, sérüléssel nem járó vagy nyolc napon belül gyógyuló sérülés esetén a cselekmény szabálysértésnek minősül („veszélyeztetés kutyával”) és az előző pont szerinti módon a járási hivatal felé kell irányítani a bejelentőt, ahol írásos feljelentést tud tenni.

Nyolc napon túl gyógyuló sérülés esete testi sértés bűncselekménynek minősülhet, ebben az esetben az illetékes Rendőrkapitányságon kell feljelentést tennie a sértettnek. Mivel a testi sértésnek mind gondatlan, mind szándékos alakzata is van, a bűncselekményt felügyelet hiányában vagy azzal együtt, közterületen és magántulajdonú ingatlanon is el lehet követni.

Jó tudni, hogy amennyiben a jegyző az általa közvetlenül igazgatott terület tekintetében arról értesül, hogy eb a 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 4. számú melléklete szerinti sérülést okozott, arról **köteles írásban értesíteni** a sérülés keletkezésének helye szerint **illetékes járási állategészségügyi hatóságot**.

A bírságról

Ha megállapítottuk a tényállást és nem valaminek a tevéseire kötelezzük az állattartót, akkor bírság megállapítására van lehetőség (ismételt jogsértés esetén kötelező a minimum másfélszeres szorzó is) az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján. A bírság alapösszege 15 000 forint, azonban a rendelet mellékletében található szorzók alkalmazása után ennek a többszöröse is lehet a kiszabott bírság. Amennyiben a bírságot nem fizetik be, úgy köztartozásnak minősül és adók módjára behajtható.

További, a jegyző hatáskörét kijelölő jogszabályok az állatvédelmi hatósági eljárásban

Az állatvédelmi hatóság kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) számú Korm. rendelet 5. § (1) bekezdés f.) pontjában a Kormány állatvédelmi hatóságként a települési önkormányzat jegyzőjét, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjét, a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyzőt (a továbbiakban együtt: jegyző) jelöli ki.

- 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet az állatvédelmi bírság kiszabásáról.
- **Ellenőrzés:** Ávtv. 45/A. § Az e törvényben foglaltak végrehajtását – feladat- és hatáskörében eljárva – az állatvédelmi hatóság, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv, illetve a természetvédelmi hatóság ellenőrzi.

- Bírságkiszabás:** Ávtv. 43. § (1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti, vagy annak nem tesz eleget, magatartásának súlyához, ismétlődéséhez, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegéhez, időtartamához igazodó mértékű állatvédelmi bírságot köteles fizetni.

(2) Az állatvédelmi bírságot az állatvédelmi hatóság szabja ki.

(3) Az állatvédelmi bírság kiszabására az állatvédelmi hatóságnak az (1) bekezdésben meghatározott magatartásról történt tudomásszerzését követő egy éven túl nincs lehetősége. Az elkövetéstől számított öt éven túl nem szabható ki bírság, kivéve, ha a magatartás jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.
- Eltiltás – kedvtelésből tartott állat:** Ávtv. 43. § (9) Ha kedvtelésből tartott állat tartója az állatok védelmére vonatkozó jogszabályok vagy hatósági határozat rendelkezésének szándékos vagy ismételt megsértésével állatának maradandó egészségkárosodását vagy elpusztulását okozza, és a kedvtelésből tartott vagy a jövőben tartandó állat jóléte állatvédelmi bírság kiszabásával és az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezéssel sem biztosítható, az állatvédelmi hatóság – állatvédelmi bírság kiszabása mellett – az állattartót állat kedvtelésből való tartásától a jogsértés súlyától függően 2–8 évre eltiltja.
- Eltiltás – nem kedvtelésből tartott állat:** Ávtv. 43. § (10) Ha nem kedvtelésből tartott állat tartója az állatvédelemre vonatkozó jogszabályok vagy hatósági határozat rendelkezésének szándékos és ismételt megsértésével állatának maradandó egészségkárosodását vagy elpusztulását okozza, és a tartott vagy a jövőben tartandó állat jóléte állatvédelmi bírság kiszabásával és az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezéssel sem biztosítható, az állatvédelmi hatóság – állatvédelmi bírság kiszabása mellett – az állattartót az érintett állatfaj tartásától a jogsértés súlyától függően 2–8 évre eltiltja.

(11) Ha nem kedvtelésből tartott állat tartója az állatvédelemre vonatkozó jogszabályok vagy hatósági határozat rendelkezéseinek szándékos vagy ismételt megsértésével állatának maradandó egészségkárosodását vagy elpusztulását okozza, és a tartott vagy a jövőben tartandó állat jóléte állatvédelmi bírság kiszabásával és az állatvédelmi képzésen való részvételre kötelezéssel sem biztosítható, az állatvédelmi hatóság – állatvédelmi bírság kiszabása mellett – az állattartót a jogsértés súlyától függően 2–8 évre

 - az állatok tartása, egészségi állapota tekintetében rendszeres jelentéstételre kötelezheti, vagy
 - az érintett állatfaj vonatkozásában tartási gyakorlattal rendelkező személy igénybevételére kötelezheti.

(12) Ha az állattartó a (11) bekezdés szerinti kötelezettségeit megsérti, az állatvédelmi hatóság a (10) bekezdésben foglalt jogkövetkezményt alkalmazhatja.
- Elszállíttatás és annak költségei megelőlegezése:** Ávtv. 45/B. § (1) Ha az állattartó az e törvényben, illetve a külön jogszabályban foglalt rendelkezéseket nem vagy nem megfelelően teljesíti és ez által az állat vagy ember egészségét súlyosan veszélyezteti, az állatvédelmi hatóság az állat tulajdonosának költségére elrendelheti – a feltételek biztosításáig – az állat megfelelő helyre való szállítását és a várható tartási költségek tulajdonos általi megelőlegezését.

- **Állat visszaszolgáltatása, elkobzása, költségfizetésre kötelezés, állat életének kioltása:** Ávtv. 45/B. § (2) Ha az állattartó az állatvédelmi hatóság által előírt időpontig gondoskodik a jogszabályszerű állattartási feltételek biztosításáról, úgy az (1) bekezdés szerint elszállított állatot részére vissza kell szolgáltatni, ellenkező esetben az állatvédelmi hatóság az állatot elkobozza. Az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az állat a korábbi tulajdonosának, illetve korábbi tartási helyére nem adható ki. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfordítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb 12 hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – hat hónap elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.
- **Kóbor állat tulajdonjogának átruházása, az állat végleges elhelyezése, életének kioltása:** Ávtv. 48/A. § (3) A települési – a főváros belterületén a fővárosi – önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása. Az így befogott kóbor állat – amennyiben a befogástól számított **15 napon belül a kóbor állat tulajdonosa nem válik ismertté – az állam tulajdonába kerül.** Az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.
- **... és ha megkerül a tulajdonos:** (4) Ha a kóbor állat tulajdonosa ismertté válik, a tulajdonos köteles az állatot visszavenni, valamint a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket megtéríteni. Ha a tulajdonos az állatot nem veszi vissza, vagy az állat egészségét súlyosan veszélyeztető tartási körülmények miatt az állat a tulajdonos részére nem adható ki, az állatvédelmi hatóság – az addig felmerült költségek megtérítésére való kötelezés mellett – az állatot elkobozza, ezt követően gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfordítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb 12 hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani. (Korm. r. 6. §)
- A 245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet határozza meg a jegyzők állatvédelmi és nyilvántartásokkal kapcsolatos feladatait. Így a következőket:
 - 2. § A jegyző, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: járási hivatal) **az állattartót az állat megfelelő és biztonságos elhelyezése, valamint szökésének megakadályozása érdekében meghatározott építési munka elvégzésére kötelezheti,** amely eljárásba szakhatóságként bevonja a járási állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatalt annak elbírálása kérdésében, hogy az állatotthonban az állattartás körülményei megfelelnek-e az állatvédelmi és a járványügyi követelményeknek.
 - 4. § (1) A jegyző, illetve járási hivatal az állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén **meghatározott cselekmény végzésére, tűrésére vagy abbaahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében.** **Fontos itt,** hogy ha az eljárás természetvédelmi oltalom alatt álló állatot érint, **köteles közölni a természetvédelmi hatósággal is.**

5. § Az állattartás céljára szolgáló létesítmények elhelyezésére, építésére és karbantartására az építésügyi, az állat-egészségügyi, a környezet- és természetvédelmi, valamint a közegészségügyi jogszabályok rendelkezései az irányadók

- 7. § (1) A járási hivatal, illetve **a jegyző az állatvédelemre, valamint az állattartásra vonatkozó szabályok megsértése esetén – a (2) bekezdés szerinti állatok kivételével – az állattartást korlátozhatja, megtilthatja.**

dr. Pető Zoltán
jegyző